

„BUDAPEST ÉPÍTÉSZETI NÍVÓDÍJA 2004” PÁLYÁZAT

ZÁRÓJELENTÉS

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala
Főépítészeti Iroda

ZÁRÓJELENTÉS

„BUDAPEST ÉPÍTÉSZETI NÍVÓDÍJA 2004” PÁLYÁZAT

Általános ismertetés

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala nyilvános pályázatot hirdetett a 2004. évre „Budapest Építészeti Nívódíja 2004” címmel 2004. szeptember 15-én.

A Nívódíjat az arra érdemesnek talált megvalósult építészeti alkotások nyilvános pályázat keretében nyerhették el.

A pályázatokat 2004. október 22-ig lehetett beadni.

Az eredményhirdetés időpontja 2004. november 29.

A pályázat célja, a részvétel feltételei

- az építészeti és környezetkultúra fejlődésének, új érték teremtésének, valamint a hagyományos értékek megőrzésének elősegítése,
- a városképet formáló, jelentős nagyságrendű épületek, vagy épületegyüttesek elismerése és megismertetése,
- az igényesen megtervezett és megépített, illetve magas színvonalon, értéknövelő módon rehabilitált nagyobb lakóházak és középületek megismerése, megismertetése, és az építésben résztvevő érdekelt felek jó együttműködésének ösztönzése.

A pályázatra benevezhettek Budapest közigazgatási területén megvalósult, a főváros építészeti arculatát befolyásoló, új, illetve értéknövelő módon rehabilitált épületek, így a négylakásos, vagy nagyobb lakóépületek, középületek, ipari épületek, egyéb épületek.

A pályázatra csak olyan épülettel lehetett jelentkezni, amelynek tervezője azonos az építési és használatbavételi engedélyben feltüntetettel, és amelynek használatbavételi engedélyét 2002. július 1. után adták ki. Nem vehetett részt a pályázaton olyan épület, amely nem rendelkezett jogerős használatbavételi engedéllyel, vagy az építéssel kapcsolatban szerzői jogi vagy etikai vita áll vagy állt fenn.

Pályázatot nyújthatott be minden olyan személy, aki az épület megvalósításában felelős tervezőként, generálkivitelezőként vagy tulajdonosként (építtetőként) közreműködött, és a pályázati kiírás feltételeit magára nézve kötelezőnek ismerte el.

A pályázatok beadása

A pályázatokat a pályázók személyesen nyújtották be 2004. október 22-ig a Studio Metropolitana Kht. titkárságán. A pályázatra 23 pályázat érkezett. A pályázatokat a Bírálóbizottság előtt bontotta a bizottság elnökének megbízottja 2004. október 25-én a Főépítési Iroda tanácstermében.

A Bírálóbizottság az 5., 9., 10., 20., 22., 23. sorszámú pályaműveket formai hiányosságok miatt ebben az évben nem bírálta. A Bírálóbizottság elnöke a Bizottság jóváhagyásával ezen pályázatok benyújtóinak felajánlotta, hogy a

pályázatokat a 2005-ös pályázatig megőrzi, és a hiányzó dokumentumok benyújtása után ezek a pályázatok a 2005. évi nívódíj pályázaton vehetnek részt.

A 16. sorszámú pályázat benyújtója pályázatát 2004. november 9-én visszavonta.

A „Budapest Építészeti Nívódíj 2004” pályázat Bírálóbizottságának tagjai

Dr. Schneller István	főépítész Főpolgármesteri Hivatal Főépítészeti Iroda
Eltér István	Magyar Építész Kamara elnöke, Budapest Főváros Önkormányzatának képviselője
Sasvári Szilárd	Budapest Főváros Önkormányzat Várostervezési és Városképvédelmi Bizottság elnöke
Pongrácz Katalin	ügyosztályvezető Főpolgármesteri Hivatal Városrendezési Ügyosztály
Hegedűs Viktória	alosztályvezető Főpolgármesteri Hivatal Főépítészeti Iroda
Müller Zsuzsanna	Főpolgármesteri Hivatal Főépítészeti Iroda
Janáky István	Budapesti Építész Kamara
Dr. Czétényi Piroska	Budapesti Városvédő Egyesület
Posgay Csaba	Építéstudományi Egyesület
Koris János	Magyar Építőművészek Szövetsége
Aczél Gábor	Magyar Urbanisztikai Kht.
Csanády Pál	főszerkesztő Alaprajz folyóirat
Vargha Mihály	főszerkesztő Építész Fórum elektronikus folyóirat
Szegő György	főszerkesztő Magyar Építőművészet folyóirat
Bojár Iván András	főszerkesztő OCTOGON folyóirat

A pályázatok adatai

BUDAPEST ÉPÍTÉSZETI NÍVÓDÍJA 2004

	Épület neve, címe	Pályázó neve
1.	Csepel Rákóczi-tömb I/1. ütem 73 önkormányzati bérlakás, 7 üzlet Budapest XXI. II. Rákóczi F. u. 97-105.	Orosz Ferenc alpolgármester Budapest Csepel Önkormányzata
2.	Heléna-ház Budapest VI. Káldy Gyula u. 3.	Vadász Bence, Király Noémi Vadász és Társai Építőművész Kft.
3.	45 lakásos társasház Budapest IX. Ernő u. 21.	Hubay Jenő
4.	Dorottya Udvar Irodaépület Budapest XI. Bocskai út 134-146	Tima Zoltán KÖZTI Rt.
6.	Irodaépület Budapest I. Corvin tér 10. (Szalag u. 21.)	Bolberitz Henrik
7.	Béres Irodaház Budapest III. Mikoviny u. 2.	Hevesi Károly Hevesi és Pap Kft.
8.	Anjou Residence Lakóépületek Budapest I. Országház u. 33.	Puhl Antal Puhl Antal Építész Iroda
11.	4 lakásos társasház Budapest XVI. Vágás u. 22.	Kalmár László, Zsuffa Zsolt Zsuffa és Kalmár Kft.
12.	Four Seasons Hotel Gresham Palace Budapest V. Rooseveltt tér 3-5.	Kruppa Gábor
13.	Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Budapest IX. Páva u. 39.	Mányi István Mányi István Építész Stúdió Kft.
14.	Vadkacsa Üdülőkert Budapest III. Nánási út 1/B.	Kovács István Tér 64 Stúdió Kft.
15.	Plus Logisztikai Központ Budapest X. Jászberényi út 43-47.	Juhász Sándor, Takács Tamás Kasib Mérnöki Manager Iroda Kft
17.	OTP Bank Irodaház Budapest XIII. Babér u. 9.	Fábián László Mérték Stúdió Kft.
18.	Jézus Szíve Népleányai Társasága Anyaházának felújítása, bővítése Budapest VIII. Horánszky u. 14.	Major György TEAMMAJOR Kft.
19.	Nap utcai társasház Budapest VIII. Futó u. 20.- Nap u. 32-34.	Alföldi György RÉV8 Rt.
21.	MEO Modern Művészetek Múzeuma Budapest IV. József Attila u. 4-6.	Bényei István

Pályázatok elbírálása

A Bírálóbizottság megállapította, hogy az idei NÍVÓDÍJ pályázatra 23 terv érkezett. A pályázatok bontásakor kiderült, hogy több pályázatból hiányoznak olyan iratanyagok, legtöbb esetben az építési engedély másolata, amelyeket a pályázati hirdetmény a benyújtandó munkarészek között sorolt fel. A Bizottság elnökének távollétében megbízottja szavazásra bocsátotta a kérdést, hogy hiánypótlás után bírálhatók-e ezen pályaművek? A Bizottság jelen lévő tagjai úgy döntöttek, hogy a hiányosan benyújtott pályaművek ebben az évben nem részesülhetnek érdemi bírálatban.

A pályázatra szabályosan benyújtott 17 pályázatból a benyújtott anyagok tanulmányozása után a Bizottság úgy döntött, hogy 14 épületet látogat meg közösen, testületileg. Az épületlátogatások 2004. november 5-én, pénteken, és 6-án, szombaton zajlottak. A többi épületet a bizottság legalább egyik tagja nézte meg.

Az épületlátogatásokat követően minden épületről írásos bírálat készült.

A Bírálóbizottság utoljára 2004. november 15-én ült össze. A tagok közül három fő nem volt jelen. A záró ülésen minden bizottsági tag javaslatot tehetett arra, hogy mely pályázatok kerüljenek díjazásra. A tagok egyenként is elmondták véleményüket a vitatott kérdésekben. A bizottság fontosnak tartotta, hogy a kiírásnak megfelelően Budapest építészeti arculatát befolyásoló, építészetükkel, környezetformáló erejükkel példaértékű épületeket díjazzon.

A vélemények meghallgatása után a bizottság szavazott a díjak odaítéléséről. Úgy ítélte meg, hogy idén két pályázat érdemes a Nívódíj elnyerésére, három különösen színvonalas, de pályázat pedig dicséretre érdemes.

A Bíráló Bizottság két tartózkodással úgy döntött, hogy:

- kettő pályázat nyeri el „Budapest Építészeti Nívódíja 2004” címet. A díjazottak emlékérmét és oklevelet kapnak, pályázaatonként 450 000 Ft díjazásban részesülnek.
- dicséretben részesül és oklevelet kap három pályázat. Pénzjutalmuk pályázaatonként 300 000 Ft.

A díjazásban részesült pályaművek és alkotóik:

„BUDAPEST ÉPÍTÉSZETI NÍVÓDÍJA 2004” EMLÉKÉRMET ÉS OKLEVELET NYERTEK:

12. számú pályázat:

**Four Seasons Hotel Gresham Palace
V. ker. Budapest, Rooseveltt tér 3-5.**

**Felelős tervező: Kruppa Gábor
Tulajdonos: Gresco Rt.. Horváth Gábor vezérigazgató helyettes
Kivitelező: CFE HUNGARY Kft., Pascal Steens**

Oklevélen szerepel:

Kruppa Gábor vezető építész tervező; Patrick B. Fejér építész iroda vezető; GRESKO Rt.; CFE Hungary Kft.

Díj felosztása: 0%/100%/0%

13. számú pályázat:

**Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény
IX. Budapest, Páva u. 39.-Tűzoltó u. 26.**

**Felelős tervező: Mányi István, Mányi István Építész StúdióKft.
Tulajdonos/építtető: Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma,
Ács Tamás miniszteri biztos
Kivitelező: BAUCONT Építőipari Rt., Szecső Csaba elnök**

Oklevélen szerepel:

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma; Mányi István Építész Stúdió Kft.; Mányi István építész; Szenes István, belsőépítész; Gergely László, belsőépítész; Gáti Attila László, építész munkatárs; BAUCONT Építőipari Rt., Szecső Béla vezérigazgató

Díj felosztása: 50%/0%/50%

„BUDAPEST ÉPÍTÉSZETI NÍVÓDÍJA 2004” DICSÉRŐ OKLEVELET NYERTEK:

1. számú pályázat:

**Budapest XXI. Rákóczi-tömb I/1. ütem, 73 önkormányzati bérlakás, 7 üzlet
XXI. Budapest, II. Rákóczi Ferenc u. 97-105.**

**Felelős tervező: Csernyánszky Gábor, Radius Kft.
Tulajdonos: Budapest-Csepel Önkormányzata,
Orosz Ferenc alpolgármester,
Szlávik Zoltán beruházási főtanácsadó
Kivitelező: HÉROSZ Építőipari Rt.**

Oklevélen szerepel:

Orosz Ferenc alpolgármester, Budapest-Csepel Önkormányzata; Csernyánszky Gábor építész tervező, RADIUS Építészműterem Kft.; HÉROSZ Építőipari Rt.

Díj felosztása: 50%/50%/0%

11. számú pályázat:

**4 lakásos lakóház
XVI. Budapest, Vágás u. 22.**

**Felelős tervező: Kalmár László, Zsuffa Zsolt, Zsuffa és Kalmár Kft..
Tulajdonosok képviselője: Boros Zoltán
Kivitelező: Warm Kft.**

Oklevélen szerepel:

Kalmár László építész tervező, Zsuffa Zsolt építész tervező

Díj felosztása: 50%/50%/0%

18. számú pályázat:

**Jézus Szíve Népleányai Társasága anyaháznak felújítása, bővítése
VIII. Budapest, Horánszky u. 14.**

**Építész tervező: Major György, Teamajor Kft.
Tulajdonos: Jézus Szíve Népleányai Társasága, Bujdosó Gabriella
Kivitelező: ÁHÁZ Kft., Ágotházy Imre**

Oklevélen szerepel:

Teamajor Kft., Major György, ÁHÁZ Kft., Jézus Szíve Népleányai Társasága

Díj felosztása: 40%/30%/30%

A PÁLYÁZATOK RÉSZLETES BÍRÁLATA

1. számú pályázat:

**Csepel, Rákóczi-tömb I/1. ütem, 73 önkormányzati bérlakás, 7 üzlet
Budapest XXI. II. Rákóczi Ferenc u. 97-105.**

Csepelen bérlakásokat épített a kerületi önkormányzat – ez már önmagában is öröndetes esemény. A Nívódíj pályázatra beadott lakóház egy három ütemre tervezett építés első üteme. (Kár, hogy közben az önkormányzat felhagyott eredeti elképzelésével, és a fejlesztési terület többi részét más célra eladta.)

Az épület nehezen kiküszöbölhető hibája a helyszín, ahol áll – a Rákóczi Ferenc út felé eső épületszárny a hangszigetelő ablakok ellenére valószínűleg még kevésbé vonzó, mint a gerincút felé nyíló lakások, melyek rövidesen szintén nagy zajterhelésnek lesznek kitéve. Ezzel nincs mit tenni, a tervező e kereteken belül kívánt elfogadható megoldást adni. Kérdés, hogy a belső sétány a más funkcióval megvalósuló szomszédos fejlesztések területén tovább folytatódhat-e, vagy megszakad, és így kissé értelmetlenné válik, és kevésbé érvényesül majd a tervező szándéka, miszerint a forgalmas helyen lévő, a HÉV és a csepeli gerincút tervezett nyomvonala közé beszorult, hosszú, keskeny területet belső sétányról tárja fel.

A környék panellakóházai mellett a pályamű lakóépület-együttese igazi színfolt mélyvörösre festett homlokzatával, oldott, félnyeregteretűs tömegeivel. Kellemesek az U alakú, félig nyitott hátsó udvarok a kis játszótérrel, zöldfelületekkel.

A lakások közül a felső szinten található galériás lakások a legvonzóbbak. Az általános, kétszintes lakások kialakítása is elfogadható, bár ilyen kis alapterületű lakásoknál még fontosabb a gondosan megtervezett alaprajz, és némelyik alaprajzi megoldás használati értéke kissé vitatható (pl. szűksnek tűnik a lakáson belüli lépcső).

Összegezve elmondható, hogy egy mintául szolgálható jó minőségű, a csepeli városközpontban valóban új építészeti minőséget jelentő lakóépület jött létre, és külön öröm, hogy a kerületi önkormányzat bérlakásépítésre vállalkozott.

2. számú pályázat:

Heléna-ház

Budapest VI. Káldy Gyula u. 3.

A tervezők szándéka szerint a Heléna-ház az épület helyén korábban állt, volt Freund Háza kíván emlékezni a régi ház homlokzati portál-motívumának megismétlésével. Az eredetit mintázó, főbejárat feletti párkány a homlokzat hangsúlyos elemévé vált, egyedivé teszi az épületet a mostanában épült számtalan társasház között.

A földszinti főbejárat előtér kétszintes légterű, amely a két világháború között épült lakóházaknál gyakran alkalmazott, elegáns megoldás volt. Sajnos ma már egyre ritkábban találkozunk nagyvonalúan kezelt előtérrel. A Heléna-ház előcsarnokában megvan ennek lehetősége; kár, hogy a részletek kidolgozása már kevésbé elegáns. Zavaró részletek teszik az összképet kiegyensúlyozatlanná. Egyfelől a szobrászművész által megformált Heléna-szobor, az eredeti homlokzati kiosztást idéző üvegfal, a visszahozott régi kovácsoltvas kapuzati elem önmagában is kissé eklektikus képet

ad, másrészt ez még kiegészül a mai élethez tartozó, látványosnak nem nevezhető, de szükséges kellékekkel, mint amilyen a 24-órás portafülke, a térfelügyelő kamera, a levélszekrények, valamint a garázs és az elektromos helyiségek bejáratai. Mindezek nem adnak elegáns, kiegyensúlyozott összképet.

A belső udvar nagy hátránya és döntően a szabályozási terv hibája, hogy a Heléna-ház megépülte után a szomszédban épült lakóház teljes tűzfalával a belső kertre néz, tovább szűkítve a térérzetet az amúgy sem nagy udvarban. Ehhez járul hozzá az utca felől hátrahúzott, de a belső udvar felé szűkítő hatású tetőtérbeépítés, amely túlzott magasságával tovább hangsúlyozza a belső udvar zártságát. A belső kert kialakítása egyébként nagyon igényes, mai kertépítészeti eszközökkel megoldott. Kifogásolható ugyanakkor kisméretű udvarban alkalmazott, a lépték miatt durvának tűnő kőkerítés.

A lakások feltárása sajnos a teljesen sötét, csak mesterséges megvilágítású belső folyosóról történik. A legtöbb lakás belső konyhás kialakítású, és némelyik lakás konyhája sem természetes fényt, sem természetes szellőzést egyáltalán nem kap. A VII-VIII. emeleti lakások alaprajzi kialakítása kedvezőbb.

Összességében elmondható, hogy a Heléna-ház korrekt, jó minőségben megtervezett és megépült lakóépület.

3. számú pályázat: 45 lakásos társasház Budapest IX. Ernő u. 21.

Az épület a Középső-Ferencváros rehabilitációja keretében, egy foghíjtelken létesült. Az építészeti koncepció korrekten követi a szabályozási terv előírásait, melyek betartása jelen esetben nem volt éppen egyszerű feladat, mert:

- illeszkedő párkánnyal (+-1,00 m) kellett csatlakozni az Ernő u. 19. számú F+3 szintes, magastetős, eklektikus lakóépülethez; valamint az Ernő u. 23. számú F+3 szintes, lapostetős modern lakóépülethez,
- az épületen belüli töréssel kellett „összehozni” a két szomszédos épület eltérő utcai építési vonalát,
- keskeny (max. 8,00 m széles) épületszárny építésével volt lehetséges az eklektikus lakóépület északi tűzfalának takarása.

Azzal, hogy az új épület a szabályozási terv előírásait teljesíti, már rendet is teremtett a környezetében. Tömegképzésben a kötelezően előírtakon túl nem hoz új ötletet. Homlokzatképzése egyszerű, kissé túlzottan is az. Anyaghasználatában visszautal az Üllői úti épület téglaburkolására, a téglán kívül dörzsölt vakolatot, műanyag nyílászárókat és sematikus egyszerű tüziorganyzott acélkorlátokat alkalmaz.

A lakások alaprajza változatos ugyan, de szinte mindegyikük „meggyötört” az épület tömegképzési kényszereiből, valamint – feltehetőleg – a folytonosan változó vásárlói igényekből következően. A lakószobák keskenyek, szinte mindegyikük 4.0 m szélesség alatt marad. A szinte kizárólagosan alkalmazott amerikai konyha „besegít” ugyan az alaprajzi szervezésbe, azonban sok esetben túl mélyre, a lakás közép-pontjába kerül. Sok a zsákszoba.

Összességében a szabályozási tervet korrekten „megvalósító” lakóépület építészeti színvonalában nem emelkedik a közepes fölé.

**4. számú pályázat:
Dorottya Udvar Irodaépület
Budapest XI. Bocskai út 134-146.**

Az ezredfordulós budapesti ingatlanfejlesztések egyik sajátos, de az európai gyakorlatból már ismert változata a korábbi épületek, gyakorta ipari épületek új funkciók szerinti felújítása. A Trafó, a MEO, a Ganz gyár épületei mellett az egykori egyenruha-gyár, cipő, majd kozmetikai üzem és raktárház Dorottya udvar néven megújult tömbje jelzi pregnánsan ezt a folyamatot. Mégpedig úgy, hogy abban nem költségvetési finanszírozású kulturális intézmény, hanem az irodapiaci versenyben partiképes termék keletkezett. Egy eredendően ipari/funkcionális, ám idővel történeti értékekkel gazdagodó, infrastrukturális szempontból jól ellátott épület, jó kézben, korábban sosemvolt kvalitásokat mutathat.

A Dorottya udvar esetében, a Tima Zoltán (KÖZTI) által megvalósított tervezés tökéletesen szolgálta ezt a programot. Olyan ingatlanpiaci viszonyok közepette, amikor a rendelkezésre álló kubatúra maximális területkihasználása az elsődleges szempont, itt mégis az építészeti ötletek, ízlés, lelemény többletérték megteremtése volt képes szolgálni a fejlesztés alapkoncepcióját. S tette mindezt Tima olyan fejlesztési költségkeretek között, amelyek mellett egy kényelmesebb feltételekhez szokott nyugat-európai tervező például aligha ért volna el ilyen hatásos, meggyőző eredményt.

A tervező megőrizte, sőt, bizonyos értelemben felértékelte az egykori gyár díszes architektúráját, megőrizte a három méternél magasabb belső terek szerkezeti értékeit, s mindezeket az ezredforduló építészeti anyaghasználatának, térképzésének, építészeti jelrendszerének elemeivel kiegészülve alkotta új egységgé. A komplexum további erénye az épülettömb és az udvar parképítészeti kialakításának konzisztens esztétikája. Az a megtalált egyensúly, amely a rendelkezésre álló források, az alapanyagul szolgáló eredeti gyárépület kínálta lehetőségek, valamint a piac-képes funkció kiszolgálása között, kizárólag sokrétegűen, érzékenyen átgondolt építészeti megoldásokkal teremthető meg. A tervezői megoldásokat ez esetben nem csupán a kedvező építészeti kritikák, de, ami a jövő hazai építészeti iránykeresései számára is például szolgálhat, az új funkciót nyert épület pozitív piaci visszacsatolásai teszik igazán sikeressé.

**6. számú pályázat:
Irodaépület
Budapest I. Corvin tér 10. (Szalag u. 21.)**

Az új épület a Corvin tér nyugati határfalát képező házsort zárja le a Szalag utcára való átfordulásban. A teleknek igen erős kötöttségei vannak, igen csekély a mérete, Alakja rendkívül szabálytalan, északon, az Iskola utcára kifutó csúcsán lekerekített háromszög-alakzat. Hosszoldala voltaképpen az átfogó, a Szalag utca mentén húzódik az erősen emelkedő terepen. Szabályosnak ebben a háromszögben legfeljebb a Corvin téri és az arra merőleges két befogó tekinthető.

A terep a Corvin tértől meredeken emelkedő, s a főváros rendkívüli szépségű panorámájának abban a sávjában van, ahol felfelé tekintve a Mátyás templom és a

Halászbástya jelenik meg teljes gazdagságában, míg a Halászbástyáról lefelé nézve a Duna és a pesti oldal tárul fel a Parlament impozáns épületével és a Lánchíddal együtt.

Éppen ezen adottságok miatt volt kemény a feladat, hogy az épület tömegével természetesen illeszkedjék, és zavartalanul simuljon azon városképi zónába, mely kiemelkedően fontos része a főváros világörökséggé nyilvánított területének.

A Corvin tér, melyet ma a Budai Vigadó zár le észak felől, 1786-ban II. József rendeletére keletkezett, amikor az uralkodó köztér létesítése érdekében elvette a kertet a kapucinusoktól, s így jött létre a Fő utca kiteresedése, és nyílt meg a Várhegyről a dunai látvány.

A tervező az épület homlokzatformálásában kedvezően oldotta meg azokat a váltásokat, ami a Budai Vigadóra néző íves – voltaképpen hangsúlyos főhomlokzat – szakaszt képezi, a Szalag utcára nézőt kisvárosiaszt az egyenletes nyílásritmussal, s a Corvin tér felőli csatlakozást a mellette sorakozó, egyemeletes neobarokk palotához és a két másik épülethez is.

A földszint kőburkolatának osztása-felületképzése fogja egységbe az épületet. Ennek vízszintes sávozását kissé rusztikusan tördelt kőlapok adják meg, s így a földszint lábazatként hat. A Corvin tér felé a közönségforgalomra számító, köroszloppal alátámasztott háromnegyed körív mögé ugratott nyílás néz, sajnos, hogy a tervezett kávézó mégsem nyílhatott meg itt.

E motívum erősen emlékeztet a közeli Várnegyed Fortuna u. – Kard u. sarkán, illetve a Bécsikapu torkolatában álló, közelmúltban készült foghíjbeépítés/műemléki helyreállítás épület bejáratának megoldásához. A kompozíció az 1930-as években elterjedt körablak és a garázskapu társaságában egyáltalán nem szerencsés.

A Corvin téri, szomszédos épülethez csatlakozó három axis kissé visszalép, hogy építészeti keretbe foglalja a garázs bejáratot, melynek funkcionális hangsúlyát a homlokzaton látható acél „I” kiváltó gerenda adja meg. Érthető a garázskapun az acélra jellemző erőteljes kék szín megjelenése, azonban kiesik az épület melegfehér, egészen világos/oxidbarna színvilágából.

Az erősen emelkedő és igen keskeny Szalag utcában az oldalszárny jól sikerült megjelenésű, arányos tömör felület és nyílás arányaival, a földszinti kőburkolat és felület – váltásaival jól követve és osztva meg a látványt, ritmust adva a rövidülésben érvényesülő homlokzatnak.

Az épületbelső igényes, a csekély méretek és szabálytalanságok kötöttségei között is nagyvonalúan mutatkozik meg, különös tekintettel az üvegtetővel lefedett keskeny háromszög alakú udvarra, irodaszárny felőli lendületes üvegfalra. Hátrány, hogy az udvar az érvényes hatósági előírások ellenére nem a közterületi követelményeknek megfelelően kialakított.

7. számú pályázat:

Béres Irodaház

Budapest III. Mikoviny u. 2.

Egy épület felújítása és bővítése. A Központi Bányászati Kutatóintézet épülettömb rehabilitációjának utolsó eleme az 1953-ban elkészült, szocreál stílusú épület. A

kilencvenes évek folyamán a telken már felépült a Kiscelli lakópark. A valamikori kutatóintézet főépületét a Béres Rt. kibővítette és felújította.

Az épület eredetileg hagyományos szerkezetekkel, L alakban épült, amit 1954-56 között bővítettek az együttest U alakúvá kiegészítő laborszárnyal. Természetesen az épület a 21. századi követelményeknek már nem felelt meg, bár eredeti funkcióját megtartva irodaként építették újjá, ehhez szerkezetig vissza kellett bontani, parkolókkal kiegészíteni.

A felújítás folytán az épület nemesebb lett, például a vakolt ablakkeretek és díszítő tagozatok (solhofeni) kőből születtek újjá. Új üveg előtetőt kapott a főbejárat, és elegáns üveg függönyfalat az utcai homlokzatok. Felfrissült a központi aula humánus, nagyvonalú tere. A centrális, felülvilágított tér nyolc oszlopának burkolata újult meg, színe az eredetivel azonos maradt. Sajnos az eredeti mozaikpadlót nem sikerült megtartani, helyette mértéktartó lapburkolat készült.

Bővítésre is szükség volt, az ún. laborszárnyra két emeletet húztak fel, az U alak öblében pedig 56 állásos mélygarázs épült. Említésre méltó a mélygarázs 30-80 cm vastag földtakarójú, gondozott, karbantartott zöldtetője.

Összességében az épület fő erénye, hogy a szocreál értékeit megtartotta, a korszak egy jellegzetes épületét sikerült így megóvni a karakter elvesztésétől. Az eredetivel azonos funkció, a lépték, a humánus térsor megtartása mindenképpen érték. Az épület korszerűségét, a technológiai fejlettség mai szintjét néhány fontos ponton jelzi (acélburkolat, függönyfal, üvegtető), éppen olyan mértékben, hogy a régít ne nyomja el, de a felújított épület értékét jelezze.

8. számú pályázat:

Anjou Residence Lakóépületek Budapest I. Országház u. 33.

A Budai Várban tervezni új házat nem könnyű feladat. Itt viselkednie kell az építésznek, és talán minden helyszínnél jobban igazodni a környezethez. Jobbra 20 év, balra kétszáz év illeszkedés, lefelé meg ezer év szintenkénti rétegei jelentenek örömet és gondot egyaránt.

És mégis újabban itt születnek a legjobb fővárosi alkotások (Hapimag Ház, Öregotthon a Schulek-lépcsőnél). Az Országház utca két üres telkének beépítése is kiválóan sikerült. Bár csak ezt a színvonalat lehetne elérni mindenhol Budapesten!

A tervezett két épület szinte mindenhol igazodik a meglévő adottságokhoz (pinceszinti romok, városfalmaradványok, csatlakozó műemlék épületek, modern szomszéd ház stb.), mégis egyedi és mai tud lenni.

A beépítés mintaszerű, mind az utcai oldal nyugodtsága, mind a sétány felőli tört síkok hallatlan nyugodtságot és visszafogott feszültséget keltenek. Mind a várfal alól, mind a sétányról szerény, elegáns mai klasszicizáló homlokzatok néznek ránk.

Az utca lezárása a lépcsővel és rámpával szükségszerűség, de minden tekintetben telitalálat. Különösen a szép, nyugodt forma és az apró, igényes kőburkolat biztos alapokra helyezte a házakat.

Igen szellemes a romok bemutatása a pinceszinten, a két ház összekötése és az utcai letekintő, üvegtetejű kukucska.

A közel félszáz lakás alaprajza szinte hibátlan, talán a bevilágítás nem mindenhol elegendő, és az erkélyek alulméretezettek tűnnek.

Mintaszerű belső kertek teszik elegánssá a házat, kellemes érzetet adva az itt lakóknak.

Összességében mindkét ház kívül-belül korrekt építészeti alkotás. Igényes anyaghasználat, jó térképzéssel új színfoltja lett a Várnegyednek.

11. számú pályázat:

4 lakásos lakóház

Budapest XVI. Vágás u. 22.

Mintaszerűen tervezett és jó minőségben megvalósított épület, amely példamutató a manapság elszaporodó sok silány, építészeti alacsony értékű építmény között.

Az építész a szűkös telken úgy helyezi el a házat, hogy a lakások részben közös előtere és az alulra telepített garázsba való lehajtás a rosszabbik (ÉNY-i) tájolású oldalkertbe kerül, a jobbik (DK-i) fekvésűt pedig az utca felé eső két lakás kerti megnyitáshoz veszi igénybe. Így mind a négy lakás kedvező kertkapcsolatát teszi lehetővé.

Külön gondot fordít a tervező a bejárásra, szép arányú, nyitott térrészen átvezetve be az érkezőt a kisméretű, mégis impozáns zárt vesztibülbe, ahonnan három lakás nyílik. Még azt is meg tudja valósítani, hogy a lakásbejáratok ne valami mechanikus sorozatot alkossanak, hanem egyenként elkülönülő térbeli effektusokat jelentsenek.

Magyarországon kellemetlen kórok betegítik a kisebb lakóépületek tömeg-és tetőalakítását. A szerte sorakozó rosszkinézetű alakzatokkal szemben itt jó arányokat, erősen és mégis gráciával tagolt tömeget látunk, és kedvtelve szemlélhetjük a félnyereg- és nyeregrető kiegyensúlyozott társítását.

Az egy- és kétszintes lakások alaprajzai változatosak és igen jól szervezettek. A belső teherhordó főfalak elosztása révén gazdaságosan építhető kis szerkezeti fesztávok jönnek létre, mégis tágas terek képződnek a konyhák –étkezők -nappalik zónájában.

Kis mérete, egyszerű geometriája és szerényköltségű anyagai ellenére az épület pompás megjelenésű. Az alsó rész komoly lábazat-karakterét az élére állított kisméretű téglából készült, festetlen burkolat adja, míg a felsőbb szintek homlokzatfelületei vakoltak. Mindkét anyag beszédesen vöröslik, ami hozzájárul ahhoz, hogy az erősen tagolt ház tömege mégis egységes egészzé kerekedjen.

A tervező a telekből igyekszik minél kevesebbet befedni a beépítéssel, a járdák és térburkolatok felületeivel. Ezért aztán megtörténik az a varázslat, hogy a kis telekrészeket a rájuk nyíló teraszok kapcsolataival együttesen már-már tágasnak érezzük.

Ha több ilyen építészeti minőségű, szellemi és anyagi értékű lakóház épülne Magyarországon, akkor sokat nemesedhetne hazánk lakóterületeinek ma elkeserítően torzuló arculata. De hát ez a ház is egyedül árválkodik azon a gyorsan beépülő vidéken, ahol áll.

**12. számú pályázat:
Four Seasons Hotel Gresham Palace
Budapest V. Roosevelt tér 3-5.**

A ház története 1880-ban kezdődött, amikor a helyén álló Nákó-házat a Gresham Biztosító vette meg, majd 1904-1907 közt Quittner Zsigmond és a Vágó-fivérek megépítették a palotát. Dunai fekvésen túl a szecesszió összművészeti programja szerint meghívott jelentős képző- és iparművészek alkotásai tették egyedivé: Maróti, Telcs, Margó, Ligeti plasztikái, Róth Miksa mozaikjai és üvegei mindhárom lépcsőházban, Jungfer Gyula kovácsoltvas vasmunkái együtt emelték luxusszintre a házat. Ezek most majd' mind, a Zsolnay-burkolatok többségében megújultak. (A csempék 50%-a régi, 20%-a a régi helyen!) Thék Endre faborításai, bútorai nem maradtak fenn, de a szállodaszobák ajtószora a mai tűzrendészet igényelte változtatások ellenére az eredetiek másolata. Megújították a mennyezeti stukkókat is – a kávéházban és a folyosókon.

A Gresham-et egykor kora minden korszerű technikai felszerelésével ellátták, ma ismét ez volt a cél: mesterien sikerült a pincéből és padlástérből az álmennyezetek fölé, a redőnyszekrények helyén el- és bevezetni a 21. század elejének épületgépész-technikáját. A spinklerok, elektromos hang- és légbefúvók szinte észrevétlenek.

Hogy a ház újjászületését méltányolni tudjuk, érdemes visszatekinteni. Előzmények: már az 1980-as években fellendült a budapesti turizmus. Újra nyílt a Greshamben is a teázó-kávéház, majd Szecsuan néven kínai étterem, később Casino lett belőle. Felébredt a budapesti szálloda-üzlet is. Még akkoriban a Fővárosi Tanács áttekintette a potenciális helyszíneket az átlag kétszáz szobás új építésű hotelekhez. Az előterjesztésben a Tabán, a Citadella, a pesti rakpartok szerepeltek, – utóbbiak fel is épültek. A régi szállodák felújítása késett. Az olyan más előéletű házak – mint pl. a Gresham-palota szállodává átépítése, nem voltak napirenden. De '89-ben már a magyar Hungar-Hotels és az indiai Oberoi szállodát terveztetett az akkor még bérlakásokként lakott, ill. különböző cégek által használt Gresham-be.

Évtizedre rá, a nemzetközi tőkét forgató GRESCO Rt. beruházásaként, a most elkészült a Four Seasons lánca budapesti hotelját Kruppa Gábor és Patrick B. Fejér tervezték. A kivitel a belga CFE és számos magyar alvállalkozó érdeme.

A belsőépítészet meghatározója – amint sok más épületnél is – angol cég volt, úgymond, csak a nyugati tervezők képesek az igazi luxusigények kielégítésére. A luxusigények indokolták a célt, minél többet megtartani az épület eredeti díszéből, harmóniájából. Az egyszerre üzleti és értékvédelmi döntés – noha az átépítés közben, a több helyütt szerkezetig vissza kellett bontani a házat – helyes volt és a megvalósítás sikeres lett.

A hátsó épületrész egy traktusát újra kellett építeni. Ide került ugyanis a logisztikai precizitással dolgozó szállodaüzem „felszálló” apparátusa. Magát az üzemet bravúrosan sikerült a pincébe beültetni, a sűrű téglapillér-állások közé. Ez a hely éppen utóbbiak miatt nem jött szóba parkolóként.

A parkoló a Roosevelt tér alá került – miközben személy szerint lehet szimpatizálni a magukat fához láncoló természetvédőkkel – tárgyilagosan megállapítható, a „valamit valamiért” mérlege e téren is egyértelműen pozitív.

Az új funkció kívánta új hozzáépítés és a rekonstrukció-szerűen megőrzött régi Gresham-palota viszonyát vizsgálva megállapítható, hogy az üvegekupolák

megújítása jól illeszkedik az új ragasztott üveg konferenciateremhez. Az új tetőemelet – a fürdő-fitness részleggel – kívülről szerényen húzódik meg a régi attika és a felújított palafedés között. A tetőuszoda falait alabástromlapok borítják. Az udvarok felől, -mert nem látszik-, kevésbé visszafogott a megoldás

A teljesen új étterem design-ja harmonizál a ház architektúrájával, a régi kávéház, az új hall és az üzletek jó egységben töltik ki az egykori passzázst. Az elhagyott aszfaltnál szebb lett a kortárs mozaik, az üvegportál és az előtető szerencsére transzparens trendi nívumok. Összességében a Four Season példaértékű projekt.

13. számú pályázat:

Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény

Budapest IX. Páva u. 39.-Tűzoltó u. 26.

A Holocaust Emlékhely és Dokumentációs Központ épületegyüttese három részből áll, a felújított meglévő műemléki zsinagóga, az újonnan tervezett múzeumi téregyüttes a tetőkertekkel és a Dokumentációs Központ irodaépülete. Az épület új részeit a Páva utcai zsinagóga épülettömbje köré tervezték. A zsinagóga épületét (1923) Baumhorn Lipót eklektizáló stílusban tervezte meg.

Az együttes környezetének legértékesebb épülete, beépítését és környezetbe való idomulását példamutatóan oldja meg. Az épületegyüttes harmonikusan és finom építészeti eszközökkel simul bele a IX. kerületi tömbrehabilitáció teremtette vegyes építészeti környezetbe, és a régi zsinagóga épületéhez is harmonikusan illeszkedik.

Az indiai kőburkolat nemes anyaghasználata alapvetően elüt a környezet eklektikus lakóházaitól, és méltóságteljes megjelenést ad az épületnek. A tetőkertek is jól illeszkednek környezetükbe; kellő kontraszthatást adnak a leromlott állapotú lakóépületek tűzfalai és homlokzatai előtt.

Az az épület a szó nemes értelmében professzionális munka a legutolsó részletéig bezárólag. A kivitelezés is minőségi szinten teljesített. Az épület részletei jól és korrektül megoldottak. Az üvegajtós lifttől a finomságokat megmutató faajtóig, a folyosó üvegezett bevilágítójáig mindengondosan tervezett, minden részlettel törődtek a tervezők. Mégis érzek egy kontraszthatást a meglévő zsinagóga és az új épületegyüttes között. A zsinagóga épülete festett, díszített vakolt architektúrájú, egyszerű, de differenciált térrendszerének építészeti üzenete őszintébbnek tűnik, mint az új épület helyenkénti építészeti túlfinomultsága.

A tervezett épület legfőbb értéke, hogy levisz a „mélybe” és kiállítással szembesít a 60 éve történetekkel. Az építészeti véleményalkotó próbálja magát mentesíteni a rázúduló borzalmaktól, de nem lehet. A kiállítás installációja, a világító képek és a sötétség telitalálat. A kiállítás megnézése után az udvarias vezető megkérdezte, hogy szép-e a kiállítás, - és én megborzadtam - ,de ebbe nem akarok belemenni.

Az anyag építészeti szépsége, igényes belsőépítészeti megfogalmazása nem válasz arra a tragédiára, ami 60 éve történt. Az üzenetérték, és ezek építészeti megfogalmazása hiányzik az új Holocaust Múzeumból. Az építészeti környezet minden részletében megoldott, de az egész árnyaltan másról beszél, mint ami történt. „Kőbe zárt fájdalmat” fogalmazott meg a sírkőépítészet jól kikódolt eszköztárával.

Az imaterem építészeti megfogalmazása példaértékű puritánságával és a minimál-árt eszköztárából jól építkezik.

Összefoglalva: A tervezett épület vitathatatlanul magas építészeti kvalitást képvisel. Legnagyobb értéke a zsinagóga példaértékű helyreállítása és a környezetébe való beilleszkedése. Az építészeti eszköztár formalisztikus jegyeket is tartalmaz.

**14. számú pályázat:
Vadkacsa Üdülőkert
Budapest III. Nánási út 1/B.**

A pályázatra benyújtott kulturált dokumentáció nem tartalmaz helyszínrajzot, a C jelű épületről nincs 1. és 2. emeletet bemutató alaprajz, metszet és homlokzat, a D jelű épületről pedig nincs egyetlen alaprajz sem.

A VADKACSA ÜDÜLŐPARK névre keresztelt lakópark esetében nem hallgatható el, hogy az Ü-III-N/2 jelű építési övezetbe tartozó telekre vonatkozó ÓBVSZ 116. § előírásai között nem szerepel elhelyezhető funkcióként a lakás. Az pedig mindenki számára nyilvánvaló, hogy a VADKACSA ÜDÜLŐPARK rendeltetési egységeinek egy részét lakásként használják.

Erősen vitatható, hogy egy, a Duna árterében fekvő és be nem védett terület ma - egyéb jogszabállyal ellentétesen - építési övezetként létezik és azon egyedi védelemmel 1 m-re kiemelt földszintek és az árvíz általi elöntést tényként kezelő mélygarázsok ilyen nagyságrendben megvalósíthatóak.

Nem vitatva az épületek tömeg- és homlokzat formálásában rejlő építészeti és a telep fenntartott kertje által biztosított zöldfelületi és rekreációs értékeket, a Vadkacsa Üdülőkert nem követendő minta a Római part további fejlesztéséhez.

**15. számú pályázat:
Plus Logisztikai Központ
Budapest X. Jászberényi út 43-47.**

A belvárosból a helyszínre megérkezve a Plus Logisztikai Központ területénél jobbról kinyílik-feltáru a Jászberényi út addig szűk, zsúfolt, rendezetlen szakasza. Barátságos füvesített gondozott park fogadja az érkezőt, a mögötte elterülő részen személygépkocsi és kamionparkoló van. Továbbhaladva a Jászberényi úttal párhuzamosan először a földszint + kétemeletes irodaépület (nettó alapterület 5000 m²) beljebb a raktárépület (nettó alapterület 37900 m²) foglal helyet. A terület baloldalán van a teherporta – átlagosan napi 100 kamiont fogad –, a létesítmények kamionnal körüljárhatóak. A terület jobboldalán lévő kapu biztonsági ki-bejáratként szolgál.

A Plus Diszkont áruházlánc (Magyarországon mintegy 140 egységgel rendelkezik) az egyik legjelentősebb élelmiszerforgalmazó kereskedelmi hálózat. Végigjárva a létesítményeket mindenütt érződik a precíz, feszes német szellemiség a Plus igényeit kielégítve.

A központi irodaépület földszintjén középen van a főbejárat, félköríves többszintes homlokzati épülettageozattal kihangsúlyozva. A főbejárat mögött váró, recepció, lépcső és lift, baloldalt étkező melegítő konyhával. Az étkező mellett az ellenőrzött személyátjáró. Az épület földszintjén és emeletein a középfolyosó a főbejáratnál párhuzamos tengelyeltolással törik. Az I. emeleten középen az ügyvezetés irodái vannak. Funkcionálisan minden helyiség az igényeket kielégíti. Az emeleteken a déli

oldalon a dohányzó mögötti erkély jó ötlet. Az épületben a világos színek dominálnak, amit a bútorok sötétebb színe kiegyensúlyoz. A középfolysók mintás padlóburkolata kedvező benyomást kelt.

A magasraktár földszintes keleti-nyugati hossztengetyű, előregyártott, pillérvázás nagyfeszítávolságú vasbeton csarnokszerkezet. A Plus technológiát, funkcionális igényeit, az északi-déli irányú beszállítást-raktározást-kiszállítást alapvetően biztosítja. A szárazáru raktár a legnagyobb területet foglalja el, továbbá hűtött-mélyhűtött raktár, zöldség-gyümölcs raktár (őstermelők áruit is fogadja), göngyöleg raktár található, az igényeket iroda-szociális egység egészíti ki. Az árumozgatást-emelést vezérelt targoncák végzik. Központilag irányított feszes működés. Felesleges terület, funkció és anyaghasználat nincs. A Plus színei mindenütt megtalálhatóak. A piktoqramok, információs táblák az arculatterv részei. Rend, tisztaság, zökkenőmentes működés mindenütt.

A Plus Logisztikai Központ 2003 novemberétől működik, az eltelt idő alatt a létesítmények jól vizsgáztak. Megállapítható, hogy a Plus Élelmiszer Diszkont Kft. előzetes elvárásait és igényeit a beruházás teljesítette: gazdaságos, mértéktartó magasraktár és igényes anyaghasználatú irodaépület született, amelyek funkcionálisan jól működnek.

**17. számú pályázat:
OTP Bank Irodaház
Budapest XIII. Babér u. 9.**

Az észak-pesti térség dinamikusan fejlődő területén, a metróvonal mentén helyezkedik el az OTP új, központi adatfeldolgozó irodaháza a Babér utcában.

A környéken az elmúlt két évben jelentős egyéb intézményi fejlesztések is történtek, a környezet egyre inkább városközpontivá válik. A nagy, profitorientált cégek operatív egységeiket egyre inkább áthelyezik a presztízsértékű belvárosból a szélsőbb helyzetű, de jól megközelíthető városrészközpontokba. A tizenharmadik kerület e folyamatra felkészült, területfejlesztési és szabályozási tervei megalapozzák az elhagyott ipari területek átértékelését.

E folyamatba illeszkedik az elkészült beruházás. Az ország egyik jelentős bankja tevékenységéhez méltó körülmények közé kívánta elhelyezni munkatársait és racionalizálni munkakörülményeiket a korábbi széttagolt elhelyezkedésű, korszerűtlen felszereltségű irodaszatellitekből. A legfontosabb szempontok a racionalitás, a technikai felszerelés és a minél gazdaságosabb építés voltak.

A saroktelek és a zárt sorú beépítési vonal L alakú kialakítást eredményezett. A banki követelmények egyetlen, jól ellenőrizhető bejáratot igényelnek, a belső rendszer természetesen már jóval összetettebb. A belső terek tágas vízszintes és függőleges közlekedési tengelyre szerveződnek. A bejárat előtér a külső vendégek várakoztatását, a konferenciaterem kiszolgálását, és a mintegy ezer dolgozó kulturált beléptetését szolgálja, és az épületben lévő közönségforgalmú bankfiók előteréhez kapcsolódik.

Az előtérből liften a második emeleti ötszintes, üvegtetős átriumtérbe juthatunk. Ez a klimatizált, természetes megvilágítású tér egyben a nagyterű irodák szeparálását, akusztikai elválasztását szolgálja. Lépcsős teraszok nyújtanak lehetőséget a kommunikációra a nagyterű elrendezés kiegészítéseképpen.

Az épület funkcionális szervezése két tömeget eredményezett, egyik a bejárat és függőleges közlekedési mag körül a cellás elrendezésű vezetői tömb, másik az abból két utcára nyíló flexibilisen átrendezhető, e századi igényeket szolgáló szárnyakat jelenti. Ez a kettősség, az épület alaprendszere, jól kivétül a külső megjelenésre.

A bejárat fölött, a homloksík előtt lebegő üvegfüggöny jelképesen kijelöli a ház súlypontját. A belső és a külső anyagaiban, szemléletében azonos, barátságos és meleg. Az alkalmazott anyagok nem a legdrágábbak és nem a dzsentriromantika jelképei, ami eltakarja a mögöttes semmit. A gazdasági szempontok és a tartós megbízhatóság volt a tervezés során a döntő.

Az építészetén túl sikerült a tervezőknek némi társművészetet is belopni és belekomponálni a tervezéssel egy fázisban legalább a legfontosabb és leginkább használt területekre, ami dicséretes és kevésbé jellemző a budapesti irodaház-építészetre.

A belső, humanizált átriumtérre való törekvés támogatható, azonban a megvalósult eredmény nem egyértelműen pozitív: a privátumra, a nyugodt munkakörülményekre való dolgozói igényt az épület nem minden szempontból tudja kielégíteni, és ebben akkor is van az építésznek felelőssége, ha az építető kifejezett igénye a nagyterű iroda. A térpszichológiai igények artikulálása elsősorban az építész feladata.

Kérdéses, hogy egy – a technológia miatt – ennyire magába forduló irodaház egyáltalán hozzájárulhat-e egy város térszövet-rendszeréhez.

18. számú pályázat:

Jézus Szíve Népleányai Társasága anyaháznak felújítása, bővítése Budapest VIII. Horánszky u. 14.

Olyanféle építés történt itt, nagyon közel a Belvároshoz, a lassan magára találó Józsefvárosi környezetben, mely a leginkább szükséges ma Budapesten. Ez az a környék, ahol megkezdődött a közterek átépítése, és közel esik a szintén példaszerűen megújított Szabó Ervin Könyvtárhoz. A könyvtárnál persze kisebb program, és nem annyira nyílt középület, ám mégis sokat érő, jelentős építészeti produkció. A szó legnemesebb értelmében építés, egy ház „korszerűvé” tétele, mely egyszerre tartja tiszteletben a meglévőt és ugyanakkor mai nyelven tesz hozzá sok mindent. Eközben messzemenően alkalmazkodik a funkcionális elvárásokhoz, sőt tud menetközben, építés alatt is váltani, amikor kollégiumi férőhelyek létesítése merül fel igényként.

Az épületben együtt tud itt élni eklektika és érzékeny, sőt egy-egy momentumában értékes, igen színvonalas modern építészet – amely azonban pillanatra sem jelent erőltetettséget. Maga a lépcsőház és annak térbővületei, sokféle kapcsolódása az egyes szintekhez mutatja már a tervező invenciózusságát, finom érzékét egy ilyen feladathoz.

Láthatóan jó kapcsolat alakult ki a munka során mind a megbízóval, mind a kivitelezőkkel. Nagyon fontos az épület összképében, hogy a belsőépítészet szintén az építész tervező munkája, és ugyanakkor az építészeti feldolgozásban a legújabb generáció is közreműködött, a belső részletek megvalósításában pedig társművészek álltak rendelkezésre.

A hagyományosabb helyiségek közül a kápolnában és a könyvtár-levéltár helyiségeiben mutatkozik meg leginkább a részletek kidolgozottsága és a jó

összmunka, de hasonló képet mutat az étkező is, melyben nagyobb a felújítás aránya. Az épület legfelső szintjén pedig a mai modern építészet van jelen egy többcélú teremben és a hozzá tartozó kiszolgáló helyiségekben. Mondhatnánk, hogy itt végre kiélhette magát a tervező, de ez közel sem jelenti azt, hogy itt valami extra formai, netán anyaghasználati bravúrra lelnénk. Itt is a tervezői gondosság, a funkció tiszteletben tartása jellemző, de azért a maga visszafogott módján térélményt tud adni a fatartók konstrukciójával, a finoman tagolt falburkolattal és ablakokkal, azok előtt pedig a hol vízszintes, hol függőleges árnyékoló lamellákkal. Sőt még arra is volt gondja, hogy megadja a lehetőséget majdan egy szellőzőberendezés telepítésére, ha a lamellák és a gravitációs szellőzés nem lenne elegendő. A többcélú teremben térformáló motívumot ad az acélhíd, mely éppen a gépészeti bővítés lehetőségéhez vált szükségessé.

Összességében az épület rekonstrukciója példaértékű.

19. számú pályázat:

Nap utcai társasház

Budapest VIII. Futó u. 20.-Nap u. 32-34.

Nagyon örvendetes, hogy új lakóházak épülnek a Józsefvárosban, nagyrészt a RÉV8 Rt. városrehabilitációs munkájának köszönhetően. Dicséretes a pályaműben bemutatott Futó utcai Partnerség Program is.

A területre készült KSZT a Nap utca – Futó utca sarkán kis teresedés kialakítását írja elő, annak érdekében, hogy a sűrű beépítésű Futó utca kicsit szellősebbé váljon. A teresedés a közterületek rendezése után fogja majd igazán látványosan szolgálni a most megépült lakóházat.

A pályaműhöz mellékelte 2001-es beépítési javaslat még nyaktaggal kötötte össze az udvari szárnyat az utcaival – ez a jelenlegi tervben már nem így szerepel: a nyaktag egy keskeny szárnyra alakult, szintenként plusz két lakással (Futó u.16-18. – nem a beadott pályamű része, de ahhoz mégis szorosan kapcsolódik). Az alaprajzi elrendezésből és a belső udvarról is látható, hogy nem szerencsés ez az elrendezés, a belső udvar sarkában nagy az átlátás a lakások között; kedvezőbb lett volna a sarokba szorult lakás nappaliját a másik udvar felé ablakkal megnyitni.

Az V. emeleti nagyobb lakások kialakítása kedvező. A az általános szinteken található lakások használati értéke némelyik kis lakásnál vitatható. A derékszögű rendszertől eltérő főfalak környezetében lévő kis lakások alaprajzi kialakítása kissé megcsínyli a nem derékszögű rendszert.

Az épület megjelenése, homlokzati kialakítása visszafogott, jól megoldott, egyszerű elemekkel operál. A lakóház lépcsőháza, közös terei is színvonalasan kialakítottak. Az aprócska belső udvart sajnos tovább tagolják a burkolt felületek; talán kedvezőbb lett volna egy kevésbé tagolt, egybefüggő és használható zöldfelületet tartalmazó belső kert kialakítása.

Összegezve elmondható, hogy bár a pályamű nem látszik minden szempontból kifogástalannak, mégis egy nagyon élő, jó minőségben megvalósult lakóházat láthatunk a Józsefvárosban.

21. számú pályázat:

**MEO Modern Művészetek Múzeuma
Budapest IV. József Attila u. 4-6.**

Nálunk még nem mindennapos az ilyenfajta intézmény-létesítés, mint akár Nyugat-Európában, akár az Egyesült Államokban. Miről is van szó? Felhagyott, régi ipari épületek kulturális célú hasznosításáról, amikor kis átalakítással, minimális hozzáépítéssel, régi és új szerves keveredésével egészen sajátos eredmény születhet. A MEO Kortárs Művészeti Gyűjtemény nem sokkal a Millenáris Park előtt született meg az egykori Wolfner-féle bőrgyár két ipari csarnokának átépítésével Újpesten. Az akkor már évek óta üresen álló épületeket a műemléki szempontok figyelembevételével újítták fel és egy új fogadóépületet építettek eléjük, továbbá rehabilitálták a szűkebb ipari környezetet. Ily módon egy olyan együttes született, mely egyszerre kiállítóhely – szabadtéren is –, galéria és rendezvényközpont.

Az építész megfontoltan nem kívánt nagyon sokat hozzáadni formával, drága anyagok alkalmazásával, hanem elsősorban a régi épületek érvényesítésére törekedett. Voltaképpen ez sikerült is, sőt – főképp a kivitelezés elég gyatra minősége miatt – alig 3 évi működés után e törekvés meg is bosszulta magát. Miközben a téralakítás most is izgalmas, jól jön ki a lépcsők és az épületeket összekötő, üvegezett emeleti folyosók rendszere, az épület fizikailag nincs meggyőző állapotban. Minden bizonnyal ebben szerepet játszik az is hogy az új intézmény működtetése korántsem annyira sikeres, mint az várható lett volna. Szó sincs arról, hogy a magamutogató drágaság és a költség-díszítettség hiányozna, az itt semmiképpen nem lenne a helyén. Azonban például a padlóburkolat tördezettsége már szinte a városban úton-útfélen látható kátyúk „hiperrealista” leképezésének tűnhetne, de sajnos láthatóan mégis olyan építési hiba, melyet három év alatt nem sikerült kiküszöbölni.

Miközben maga a kezdeményezés példaértékű, és méltánylandó, az épületet, -elsősorban kivitelezési hibákból következő- állapota miatt minden érdeme elismerése mellett sem lehet széles körben építési példaként népszerűsíteni.